

לאללים וללכת בדרכיו ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטיו ולשמע ^ד
בקלו: ויהזה האמיר היום להיות לו לעם סגלה כאשר דבר ^ה
לו ולשומר כל-מצותיו ולתתך עליון על כל-הנויים אשר עשה ^ו ה. ה. בסיפ
לתחלה ולשם וلتפארת ולחייתה עם-קדש ליהוה אללהיך ^ז ז. לוחה. ג' ח'
כאשר דבר: ס ויצו משה וזקנינו ישראל את-העם לאמר ^ח
שומר את-כל-המצוה אשר אנכי מצוה אתכם היום: ויהזה ביום ^ט
אשר תעברו את-הירדן אל-הארץ אשר-יהוה אללהיך נתן לך ^י
והקמתך לך אבני גדרות ושדרת אתם בשיד: וכתבת עלייהן את- ^ב ב. כה. כ' ז. וככל
כל-דברי התורה הזאת בעברך למן אשר פבא אל-הארץ ^ו יה חס וכל משל
אשר-יהוה אללהיך | נתן לך ארץ זבת חלב ודבש כאשר דבר ^ז
יהוה אללהי-אבתיך לך: ויהיה בעברכם את-הירדן תקימו את- ^ח פ' ^ט
האבני האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בהר עיגל ושדרת ^י
אותם בשיד: ובנית שם מזבח ליהוה אללהיך מזבח אבני לא- ^ו לט מלכתו
תגיף עליהם ברזל: אבני שלמות תבנה את-מזבח יהוה אללהיך ^ט
[17] וללכת ד כי תשמר את כל המזוה הוואת . את יי האמרת . רק שמרו מאד . וארא
לחברה: [18] קדרת י' חס ואת אל המלאים . המנוח ב' בו . החטא ב' בו . אשפה
זונה . ושל אחריו . והיתה להאהרן . נזיר ב' בו . ולתתך עליון . לשכות הצפון . ויאמר
נחמה . והלויים: [19] והקמת ב' והקמת את המשכן . והקמת לך אבני גדולות: [20]
עליהם ז' ונתנו בהן אש . וכתבת . מזבח אבני שלמות דיהושע . ורגמו עליהם אבן .
אל בנות עמק . אשר קניהן . ויהי כבאניה בית לחם . וככל לויות דכוות: [21]

לֹךְ • 18 Smr V S T | > G ✤ וּמִשְׁפְּטוּוֹ • Smr G V (S) T | > Smr (assim-4:40)
 Smr G^{Mss} V S T^O (T^{JNF}) | > G ✤ • 19 אֲשֶׁר עָשָׂה Smr V S T^{ONF} | ώς ἐποίησέν
 לתחלה שם ולתפארת | V S T | תַּחֲלָה וְלִשְׁמָן וְלִתְפָּאָרָה • Smr G V T | foll
 Smr (facil-synt) | 4QDeut^c G • דבר: Smr G V T | foll
 שָׁמֵל • ✤ אֲתָה הַעַם 27:1 Smr 4QDeut^f V S T | > G ✤ 4QDeut^c S (assim-usu) •
 α' θ' Smr G σ' V S T ✤ • Smr α' σ' θ' V T^O | foll 4QDeut^c
 שָׁמְרוּ | τὰς ἡταντάς ταύτας G (assim-usu) | τὰς ἐντολὰς ταύτας S T^{JNF} • 3 עַלְיָן Smr
 (assim-usu) | τὰς ἐντολὰς ταύτας G (assim-usu) | τὰς ἐντολὰς ταύτας S T^{JNF} • 3 עַלְיָן Smr
 V S T | ἐπὶ τῶν λιθών G (assim-v 8) • בְּעַבְרָךְ Smr S T^O (T^{JNF}) | ώς ἀν διαβῆτε
 τὸν Ἰωδάνην, G (harm-v 4) | Iordan transmissio V (paraphr) • תַּבָּא Smr V S
 T^O | 2 pl G T^{JN} (harm-v 2a) • Smr V S T^O (T^{JN}) | ό θεός τῶν πατέρων
 σου G (assim-v 3b) • 4 בְּקָר צִיבָל G V S T (em scr) | Smr G^{Ms} T^{Smr} ||
 pref Smr G^{Ms} T^{Smr} ✤ • 6 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם Smr 4QDeut^f S T^O (T^{JN}) |
 κυριώ τῷ θεῷ σου, G (assim-v 5) | > V (facil-styl) •

5 לא אמר מתי יעבר החרדש ונשכירה שבר
ו נשכחת ונפתחה בר
6 להקם איפה ולהגדיל שקל ולעוזת מאוני מרמה:
7 לקנות בכספי דלים ואבון בעבור נעלים
8 וEMPL בר נשכיה:
9 נשכע יהוה בגאון יצקב אם אשכח לנצח כל מעשיהם:
10 העל ואת לא-תרע הארץ ואבל כל-יושב בה
ו עלתה כאל כלה ונגרשה ונשכח כיור מצרים: ס
ו נשכעה בטע בסיפ
11 והבאתי השם בזרים
12 ומחשבתי לא-ארץ ביום אור:
13 והפקתי גיאיכם לאבל וככל-שריכם לkindה
14 והצליתי על-כל-מתנים שך ועל-כל-ראש קרתת
15 ושמתייה באבל ייחיד ואחריתה ביום מר:

[8:5] לא אמר ט ראש פסוק לאסורים . הה ישלה . לא כי ארץ מצרים . לך אתן .
וחבירו . אל הכהנים . מתי עברו . שבו נא . אלהים עזבו : [10] שך ד' קמצ' וכל
אשר יפל . בת עמי הגרי שך . והעלית . בחלותם . וכל אתנה וסוף פסוק דכוות :
כiom ל' וחדר וכיוום ולא אץ לבוא . ודוד מנן בידו . החחת ביום מדין . פן אפשרינה .
ויצא יהוה . כי אלף שנים . אל תקש לבבכם . ואחריתה . זגה יהוה מזבחו . תקרה
כiom מועד : :

5 *καὶ ἐμπολήσομεν* G (abbr) | *et venundabimus merces* V (lib-seman) • ♦ Mur V | θησαυρούς G S T^{Mss}
(exeg) • ♦ 6 T (elus) • ♦ וEMPL V S T^{Mss} | καὶ ἀπὸ παντός G (err-graph) |
T (elus) ♦ • 7 *καὶ λέψας* V S T | εἰς νίκος G (err-lex) • ♦ ו נשכחות V S
T | τὰ ἔργα ὑμῶν G (lib) • 8 *καὶ* V T | καὶ ἐπὶ G | *καὶ* S (transl) ♦ •
καὶ G V S T | σκεπασθήσεται *α'-σ'* (elus) • ♦ ὡς ποταμός G V S (T) || pref *καὶ* see G V S (T) ♦ • 9 *καὶ* V T | συντέλεια G
(S) (differ-vocal) • ♦ *καὶ* V | > G (assim-9:5) • ♦ *καὶ* S T (err-lex)
• ♦ *καὶ* M^{ket} (err-graph) | *καὶ* M^{qere} G *σ'* *θ'* V S T || pref
καὶ M^{qere} G *σ'* *θ'* V S T • 9 *καὶ יהוה* T | κύριος G V S || → ♦ 1:8 •
καὶ δύσεται G V (lib-synt) | δέδυκεν *σ'-θ'* (lib-synt) | *καὶ* S (lib-
seman) T (lib-seman) ♦ • 10 V S T | καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ G (exeg) | καὶ τὸ ἔσχατον τῆς
γῆς *σ'-θ'* (lib-synt) • ♦ *אָרֶן*: *α'*-*θ'* V (S) T | τὸ φῶς G (lib-synt)
• ♦ V S T | καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ G (exeg) | καὶ τὸ ἔσχατον τῆς
γῆς *σ'-θ'* (lib-synt) • ♦ *καὶ יהוה* T (lib-synt) | καὶ συσκοτάσει G (lib-
synt) | συνεοκότασε *σ'-θ'* (lib-synt) • ♦ *καὶ יהוה* T | τὸ φῶς G (lib-synt)
• ♦ V S T | καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ G (exeg) | καὶ τὸ ἔσχατον τῆς
γῆς *σ'-θ'* (lib-synt) • ♦ *καὶ יהוה* T (lib-synt) | καὶ συσκοτάσει G (lib-
synt) | συנεοκότασε *σ'-θ'* (lib-synt) • ♦ *καὶ יהוה* T (lib-synt) | καὶ συσκו-

אמר לא תנבא על-ישראל ולא מטיף על-בית ישחק: *לֹא*¹⁷
כה-אמר יהוה
אשׁתָּךְ בעיר תונגה ובנתקילד בתרכיב יפלו
ואדמתה בתבל תחלק
ואתת על-אדמה טמאה פמות
וישראל גלה יגלה מעל אדים: ס
כח הרני אדני יהוה והנה כלוב קיז: ויאמר מה אתה ראה
ז עמוס ויאמר כלוב קיז ויאמר יהוה אליו בא הקץ אל-עמוי
ומל ישראל לא-אוסיף עוד עבר לו: ויהليلו שירות היכל בימים
ה הוא נאם אדני יהוה רב הפגר בכל-מקום השליך הס: פ
ג. ג. עז' 4 שמעו-זאת השפכים אבון ולשכית עגוי-ארץ:

[17] ובנתקיך ויאמרו האנשים אל לוט . ואת זהה התנופה . לכן :

16 *עַל-*¹ Mur 4QXII^g *α'-σ'* V S T | ἐπὶ G *θ'* (assim-ctext) • ♦ *עַל-*² Mur (ampl) | ὄχλαγωγήσῃς G (exeg) | ἐπιτιμήσεις *σ'* (exeg) |
S T (exeg) ♦ • 17 *עַל-*² V T | ἐπὶ G (assim-ctext) | *δ* S (exeg) • ♦
τόν γέλωτος *σ'* (exeg) | *idoli* V *theol* II | → ♦ v 9 • ♦ *יִשָּׁחַק*: *ס* *לֹא* | *M^A* *M^C* • 17 *יִשָּׁחַק*: *ס* *לֹא* | *M^C* G V S T |
4QXII^g La (assim-usu) | Mur (indet) • *תְּהִנֵּה* G V S T | πορνευθήσεται
σ' *θ'* (differ-vocal) • Mur (indet) | 4QXII^g *α'-σ'* V S T | καταμετρηθήσεται G (shift) • 8:1 *אָדָנִי יהוה* V S T | κύριος G | 4QXII^g
(insuf) || → ♦ 1:8 • v 2 *καὶ* and *v 1* 4QXII^g G *α'* *σ'* *θ'* | *uncinus* and
uncinum V (elus) and *τίσση* S (exeg) and *τίσση* | *τίσση* T (lib-seman) •
v 1: קיז: and v 2 קיז: *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* V | *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* S (assim-ctext) and
ס (assim-ctext) | 2 *סִוּפִי קִיטָא* and *סִוּפִי קִיטָא* | *καὶ* S (assim-ctext) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 3 *καὶ* T (ampl) • 2 *καὶ* G V T |
καὶ S (assim-ctext) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 4 *καὶ* G *σ'* *θ'* T | *et stridebunt* V (lib-seman) | *καὶ* S (shift) • ♦ *σ'* S | *τὰ φατνώματα* G *θ'*
(exeg) | αἱ στρόφιγγες *α'* V (via facil-styl) | 4QXII^g Mur (insuf) • 5 *אָדָנִי יהוה* T (facil-styl) | 4QXII^g Mur
(insuf) • 6 *אָדָנִי יהוה* T (lib-seman) | *καὶ* κύριος G || → ♦ 1:8 • 7 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* |
καὶ 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* S T | *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* S (differ-vocal) | *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* S (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 8 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 9 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 10 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 11 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 12 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 13 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 14 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 15 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 16 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 17 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 18 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 19 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 20 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 21 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 22 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 23 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 24 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 25 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 26 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 27 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 28 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 29 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 30 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 31 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 32 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 33 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 34 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 35 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 36 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 37 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 38 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 39 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 40 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 41 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 42 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 43 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 44 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 45 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 46 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 47 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 48 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 49 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 50 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 51 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 52 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 53 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 54 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 55 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 56 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 57 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 58 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 59 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 60 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 61 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 62 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 63 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 64 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 65 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 66 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 67 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 68 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 69 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 70 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 71 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 72 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 73 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 74 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 75 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 76 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 77 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 78 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 79 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 80 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 81 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 82 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 83 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 84 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4QXII^g (insuf) ♦ • 85 *καὶ* 4QXII^g *α'* *σ'* *θ'* T (exeg) | 4

ב' מלוּא	בְּקָרְבָ שָׁנִים תֹדַעַץ	בְּקָרְבָ שָׁנִים חִיּוּהוּ
ב' ב' מלוּא		בְּקָרְבָ רֶתֶם תַזְכֵרָה:
ג'	וְקָדוֹשׁ מֶהָר-פָאָרוּ סָלָה	אֱלֹהָה מַתִּימָן יְבֹאָ
ה'	וַתַּהֲלַתּוּ מֶלֶאָה הָאָרֶץ:	כִּסְףָ שְׁמִים הָדוֹר
לוּכָתָה	קְרֻבִים מִידּוֹ לָוּ וּשְׁם חֶבְיוֹן עַזָּה:	לְונֶגֶל כְּאוֹר תְּהִילָה
ג. ג'	וַיֵּצֵא רְשָׁפֵף לְרַגְלֵיו:	לְפָנָיו יַלְךָ דָבָר
לוּבָה	רָאָה וַיְתַהַרְגוּם	עִמָּד וַיִּמְדַד אָרֶץ

[3:3] הַוּדוֹ הַהְוֵי אֲדֹן וְהִי . יָלְכוּ יִנְקְטוּ וְהִי . כְּסָה שָׁמִים . כְּסָסָה . עַל יִשְׂרָאֵל . דַּכְתָּה
הַוּדוֹ וְאֶת הַוּדוֹ : [5] וַיֵּצֵא גַּרְבָּא . טְרָד . רַוגְזָה : ०

בַּקְרָב¹ and בַּקְרָב² Mur σ' θ' V S T | ἐν μέσω and ἐν τῷ ἐγγίζειν and ἐν τῷ παρεῖναι G Barb (dbl) | ἐν τῷ ἐγγίζειν ... α' (differ-vocal) ✕ • שְׁגָגִים¹ and שְׁגָגִים² Mur V S T | δύο ζώων and τὰ ἔτη and τὸν καιρόν G Barb (dbl) ✕ • חִיהָ Mur α' σ' θ' V | γνωσθήσῃ, ... ἐπιγνωσθήσῃ, G Barb (lib) | סְתָמָה S (exeg) | Διήβατ λαχον חִיאָ | T (paraphr) ✕ • קָדְיעָ V (T) | ἀναδειχθήσῃ, G Barb S (facil) | Mur (insuf) ✕ • בְּרַנְזָ Mur S | ἐν τῷ ταραχθῆναι ... ἐν ὀργῇ G Barb (dbl) | cum iratus fueris V (explic) ✕ • רְקָם Mur V T | תְּלִין ψυχήν μου ... ἐλέους G Barb (dbl) | צְسִיחָה S (explic) ✕ • אַלְוָה M^L (err) | פָּאָרָן M^A M^C • מַתִּימָן Mur G α'-σ'-ε' S | ἀπὸ Λιβύος Barb θ' V T (exeg) • סָלָה Mur Barb <α'-σ'-θ'> θ' V S T | κατασκίου δασέος. G (elus) ✕ • בְּגֻבוֹרָת עַלְמִין T (paraphr) | > S θ' ε' V | μεταβολὴ διαψάλματος. Barb (exeg) | סְתָמָה S (lib) • ४ מִגְּנָעָן Mur | καὶ φέγγος αὐτοῦ G V S (facil-styl) | διαύγασμα ... αὐτῷ, Barb (facil-styl) • בָּאָרָר Mur G V S | φωτός Barb (facil-styl) • צְוִיהָר בְּרָאשִׁית T (paraphr) • קְרָנִים Mur G Barb V | סְתָמָה S (err-graph, S) | וּקוֹקָן T (paraphr) ✕ • מִקְדָּשׁ לֹוּ Hie^{hebr} Barb (assim-usu) | ἐν χερσὶν αὐτοῦ, G V (S) (abbr) | T (indet) | Mur (insuf) || pref (origin) ✕ • שְׁמָם (Hie^{hebr}) θ' (V) (T) | καὶ θέθετο G α' σ' (S) | ἐκεῖ ἐπεστήρικται Barb (confl) ✕ • חַבְיוֹן α' σ' θ' V | ἀγάπτησιν κραταιάν G (ign-lex) | ἡ δύναμις Barb (ign-lex) | حَلْمَسَه S (elus) | דָהוֹת מִתְמָרָא T (paraphr) | Mur (insuf) ✕ • מַלְאָך מֹותָה T • קָבָר Mur Barb α' σ' ε' V S | λόγιος G θ' (differ-vocal) | מַלְאָך מֹותָה T | בְּשָׁפָר לְרָגְלָיו: Mur V | ἐν πεδίοις οἱ πόδες αὐτοῦ. G | κατὰ πόδας αὐτοῦ ... τὰ μέγιστα τῶν πετεινῶν. Barb | πτηνόν ... α' σ' σ'-θ'-ε' | εἰς πεδία οἱ πόδες αὐτοῦ. G^{Mss} • ६ T בְּשָׁלָחָה אִישָׁתָא מִמִּירָה | תְּלִינָה S | נַתְךָ V (via ✓) | אֶלְעָזָר S (elus) | בְּלָבְלִינְזָן T (paraphr) ✕ •

כִּי חַמֵּס לְבָנֹן יִכְסֶךָ וְשָׁד בְּהַמּוֹת יְחִיתָן   17   ל

מִדְמֵי אָדָם וְחַמֵּס-אָרֶץ קְרִיאָה וְכָלָיְשָׁבִי בָּה: ס   ה

מִה-הַוּעִיל פֶּסֶל כִּי פֶסֶל יִצְרָאוּ מִסְכָּה וּמוֹרָה שָׁקָר   18   ט

כִּי בְּתֵחַ יִאָר יִצְרָאוּ עַלְיוֹ לְעִשּׂוֹת אֲלִילִים אֲלָמִים: ס   ז. ח. ב.

הָוַי אָמַר לְעַזְלֵת הַלְּקִיצָה עֹורֵי לְאַבָּן דִוּמָם   19   ל

הָו֏א יוֹרֵה הַגָּהָה-הָו֏א תְּפֻוָּשׁ זָהָב וְכָסֶף   ל

וְכָלָיְרָה אַיִן בְּקָרְבוֹ:   ל

וְיָהָוָה בְּהַיכְלֵל קָדְשָׁו הַס מְפִנֵּיו כָּל-הָאָרֶץ: 20   מ

๖.๕ **תְּפִלָּה לְחַבּוֹק הַנְּגִיא אֶל שְׁגֻנות:**
๖.๖ **יְהֹוָה שָׁמְעֵת שְׁמַעַל יְרָאֵתִי יְהֹוָה פָּעַל**

ה. ה. ה.	17. יְכִיחַ אָמֹנוֹת יָגֵד צְדָקָה וְעַד שְׁקָרִים מֶרְמָה:
ג.	18. יְשַׁ בּוֹטָה כְּמַדְקָרוֹת חֲרֵב וְלִשְׁזֹן חֲכָמִים מֶרְפָּא:
כָּל חָס	19. שְׁפָתָ אַמְתָה תְּכוֹן לְעַד וְעַד־אַרְגִּיעָה לְשֻׁוֹן שְׁקָר:
ל.	20. מֶרְמָה בְּלִבְנָה־חֲרֵב רָע וְלִיְעָצֵי שְׁלוֹם שְׁמָחָה:
וְכָתְ יָד	21. לְאַ-יְאָנָה לְצִדְיקָה כָּל־אָנוֹן וּרְשָׁלָעִים מְלָאוֹ רָע:
אָדוֹן	22. תְּוֹעֵבָת יְהֹוָה שְׁפָתִי־שְׁקָר וְעַשְׂיָ אָמֹנוֹת רְצָנוֹ:
לְמַל	23. אָדוֹם עֲרוּם פְּסָה דָּעַת וְלִבְכְּסִילִים יְקָרָא אָוֹלהָ:
ל.	24. יְדָ-חֲרוֹצָים תִּמְשָׁלָל וּרְמִיה תְּהִיא לְמַס:
ל. ל.	25. דָּאָנָה בְּלִבְנָה אַישׁ יְשָׁחָנָה וְדָבָר טֻוב יְשָׁמְחָנָה:
ל.	26. יִתְרָ מְרַעָהוּ צְדָיקָה וְדָרָךְ רְשָׁעִים פְּתָעָם:
ל. וְהָס	27. לְאַ-יְחִינָדָ רְמִיה אַיְדוֹ וְהַונְ-אָדוֹם יְקָרָר חָרוֹזָ:
וְמַטָּע.	28. בָּאָרֶח־צְדָקָה חַיִים וְדָרָךְ נְמִיה אַלְמִוּתָ:
ל.	13. בָּן חָכָם מַוְסֵּר אָב וְלִיז לְאַ-שְׁמַע גַּעֲרָה:
ל. ל. חָס	2. מְפִרֵי פִּידָּאָישׁ יְאַכֵּל טֻוב וְגַפֵּשׁ בְּגִדִּים חַמָּס:
ל.	3. נְצָר פְּיו שְׁמָר נְפָשָׁוּ פְּשָׁק שְׁפָתִיו מְחַתָּה־לָלוּ:
ל.	4. מְתָאָנוֹתָה וְאַיִן נְפָשָׁוּ עַצְל וְגַפֵּשׁ חֲרָצִים תְּדַשֵּׁן:

19 α'-σ'-θ' V (S) T | κατορθοῖ G (via תְּכִין) • לָעֵד α'-σ'-θ' V T | μαρτυρίαν G (via וַעֲדָה) • וַעֲדָה • 21 יְאֹהֶן | ἀρέσει G (S) (T) (via οἶνος) | contristabit V (via אָגִיה) • 23 בָּסָה σ' V T | θρόνος G S (differ-vocal) • יְקָרָא^{II} α'-θ' V S | συναντήσεται G (via קָרָא^{II}) T (assim-1:22, 29) • סָנִי אָגָלָה: • 24 יְדַעַת^{Mss} α'-θ' V | ἀραις G (via יְדַעַת) S | לְבָשָׂה^I | אלות אָגָלָה: • 25 מְרַעַת^I α'-θ' V | וְרַמִּיה M^L (err) | M^A M^Y • 26 יְתִיר^I α'-θ' V S T | foll αὶ δὲ γνῶμαι τῶν ἀσεβῶν ἀνεπιεικεῖς. ἀμαρτάνοντας καταδιώξεται κακά, G • 27 :חַרְיוֹן | καθαρός G V S T (via חַרְיוֹן) • 28 גַּתְּיָה^I α'-θ' V S T (substit) | devium V (substit) • אל^I α'-θ' V S T (differ-vocal) • 13:1 מְוִסֵּר^I V | ύπήκοος G S (assim-ctext, cf KR) | prec T (facil-synt) • 2 פִּיאִישׁ | דַּיְקָאוּסְוּנִית G (assim-11:30) | oris, homo V S T (differ-div) • 3 יְאַכְלָל G | saturabitur V S T (assim-12:14) • 4 מְתַתְּאָהָה σ' V T | ἐν ἐπιθυμίαις G S (via בְּתָאָה) (σ') (V) (T) | > G S σ' • נְפָשָׁו^I T | > G σ' V S σ' •

וְלֹקֶחֶת נִפְשָׁות חַכְמָם:	30	לְהַסֵּד
הַנּוּ צָדִיק בָּאָרֶץ יִשְׁלָם אֲפִכִּיְרָשָׁע וְחוֹטָא:	31	ג
12 אָהָב מֹסֵר אָהָב דִּעָת וְשָׂגָא תּוֹכָחת בָּעָרָה:	32	א
2 טֹב יִפְיקֵר רָצְוֹן מִיהָוָה וְאִישׁ מִזְמּוֹת יִרְשִׁיעָה:	3	ג. ג
לֹא-יִכְזֹן אָדָם בְּרִישָׁע וְשָׁרֵשׁ צָדִיקִים בְּלִימּוֹת:	3	ג. י
אַשְׁתָּחִיל עַטְרָת בְּעַלְהָ וּכְרָקֵב בְּעַצְמוֹתָיו מִבְּיָשָׁה:	4	5. 5
מְהֻשְׁבּוֹת צָדִיקִים מִשְׁפָט תְּחַבְּלוֹת רְשָׁעִים מִרְמָה:	5	
דְּבָרֵי רְשָׁעִים אַרְבָּדָם וּפְנִיּוֹתִים יַאֲילָם:	6	ל
הַפּוֹךְ רְשָׁעִים וְאַגְם וּבֵית צָדִיקִים יַעֲמֹד:	7	ל
לִפְיֵי-שְׁכָלוֹ יַהֲלֵל-אִישׁ וְגַעֲוָה-לְבָבָ יְהִי לְבָבוֹ:	8	וְעַל שְׁכָלוֹ.
טוֹב נְקָלָה וְעַבְדָּלָן מִמְתְּכָבֵד וְחַסְרָלָחָם:	9	ב. ל
יָדָע צָדִיק נִפְשָׁבֵה הַמְתוּ וּרְחַמִּי רְשָׁעִים אַכְזָרִי:	10	ל
עַבְדָּ אַדְמָתוֹ יַשְׁבַּע-לָחָם וּמְרַדֵּף רִיקִים חַסְר-לָבָן:	11	
חַמְדָרְשָׁע מִצּוֹד רְעָם וְשָׁרֵשׁ צָדִיקִים יִתְפּוֹן:	12	ל
בְּפִשְׁעָשְׁפָתִים מוֹקֵשׁ רָע וַיֵּצֵא מַצְרָה צָדִיקִים:	13	
מִפְרֵי פִּיאִישׁ יַשְׁבַּע-טוֹב וְגַמּוֹל יִדִּיְאָדָם יִשּׁוֹב לֹאֵ:	14	וְשִׁיבָּה
גַּרְךְ אָוֵל יִשְׁרָב עִינָיו וְשָׁמַע לְעֵצָה חַכְמָם:	15	
אָוֵל בַּיּוֹם יִזְדַּע כְּעַסְסָן וְלִסְהָ קְלֹזָן עֲרוּם:	16	

[12:2] יְרַשֵּׁעַ דָּגָל וְחַד הַס וְסִימָם וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יְרַשֵּׁעַ . אִף אָמַנָּמָן אֶל לֹא יְרַשֵּׁעַ .
וְאִישׁ מְזֻמּוֹת יְרַשֵּׁעַ . וְהָא יִשְׂקֹט וְמַיְרַשֵּׁעַ : [8] לְבוֹז בְּ וְסִימָנוֹ פָּנָן הַיְהָ לְבוֹז . גְּנוּזָה
לְבָבָה הַיְהָ לְבוֹז . וְתִלְתָּה לְבוֹז : [14] גַּכְתָּ יְשֻׁבָּ וּקְרִי יִשְׁיב וּסִימָנָהָן הַיְמָנוֹתָה דְּגָמָלָא
בִּישָׁא . וּבְחַלוּפָה : [12:2] צָדִיק 30 V S T | δικαιοσύνης G (lib) • וְלִקְחָה V T | ἀφαιροῦνται δὲ
ἄωροι G (S) (via וְלִקְחָה) M^A M^Y (err) • גְּנִפְשׁוֹת V (T) • 31 בְּאַרְצָן 12:2 V S (via חַמֵּס)
παρανόμων G S (via μόλις) • בְּאַרְצָן V T | μόλις G S (via via וְלִקְחָה) • רְעוּיאָה I
• παρασιωπήθְסֵתαι G (via הַרְשִׁיעָה II) T (exeg) • רְעוּיאָה I • הַרְשִׁיעָה II
• מְפַתְּחַבֵּד 9 (T) • וְעַבְדָּה S (differ-vocal) • מְפַתְּחַבֵּד M^L (err) • 11 קְשָׁרְ-לְבָבָה :
M^A M^Y • 11 קְשָׁרְ-לְבָבָה V S T | foll δέ εστιν ήδους ἐν οἴνων διατριβάζει, ἐν τοῖς
έαυτοῦ ὀχυρώμασιν καταλείψει ἀτιμίαν. G • 12 מִצְׁדָּה V T | > G (transp) • لְחַדְתָּה S (facil) • يְתַנֵּן :
S (lib) • 13 מִקְּרָבָה T (lib) • 13 מִקְּרָבָה S T (via שְׁמִיקָּה) • צָדִיק : [12:2] V S
T | foll ό βλέπων λεῖνα ἔλευθήσεται, δέ συναντῶν ἐν πύλαις ἐκθλίψει ψυχάς.
G • 14 יְשֻׁבָּ M^{ket} | G V S T (indet) • 14 יְשֻׁבָּ M^{qere} | act G σ' θ' V S T (differ-vocal) •

χιλιάδες ἐθεράπευνον αὐτὸν καὶ μύριαι μυριάδες παρειστήκεισαν αὐτῷ· ο'
καὶ βίβλοι ἡνοίχθησαν καὶ κριτήριον ἐκάθισεν. ¹¹ ἐθεώρουν τότε τὴν
φωνὴν τῶν μεγάλων λόγων, ὃν τὸ κέρας ἐλάλει, καὶ ἀπετυμπανίσθη
τὸ θηρίον, καὶ ἀπώλετο τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός.
¹² καὶ τοὺς κύκλῳ αὐτοῦ ἀπέστησε τῆς ἔξουσίας αὐτῶν, καὶ χρόνος
¹³ ζωῆς ἐδόθη αὐτοῖς ἕως καιροῦ καὶ χρόνου. ¹³ ἐθεώρουν ἐν ὄράματι
τῆς νυκτὸς καὶ ἴδου ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ἥρχετο ὡς νίδος
ἀνθρώπου, καὶ ἕως παλαιοῦ ἡμερῶν παρῆν, καὶ οἱ παρεστήκοτες
¹⁴ παρῆσαν αὐτῷ. ¹⁴ καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἔξουσία βασιλική, καὶ πάντα τὰ

¹⁰ init. — πυρός] εκπορευομένος εκ προσωπου αυτου Iust. | χίλιαι —
αὐτὸν ... μύριαι — αὐτῷ] tr. ClemRom. ep. 34,6 Tert. III 231 Ir.lat.: cf.
GregNyss. I 748 Cyr. X 309, qui libere citaverunt; vide etiam Apoc. 5 ¹¹
μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδων | ἐθεράπευνον αὐτόν] ελειτούρ-
γουν αντα Iust. Tyc. ClemRom. Tert. Ir.lat.: cf. GregNyss. Cyr. = θ' | om.
αὐτῷ Tyc. | καὶ βίβλοι ἡνοίχθ. / καὶ κριτ. ἐκάθισεν 967 Iust. (om.
καὶ 1^ο) = Zi.] tr. 88-Syh = Μ | ἡνοίχθησαν Zi.] ηνεῳχθησαν 88; ανεῳχ.
Iust.; ηνεῳχθ... 967

¹¹ τῶν μεγάλων λόγων Iust. = Zi.] τω[ν] μεγαλω[...] 967; των λογων των
μεγαλων 88-Syh = Μ | ἐλάλει] λαλει Iust.: post -s | καὶ 1^ο Iust.] pr.
※ θεωρων ημην 88(sine *)-Syh = Μ; absc. 967 | τὸ θηρίον] bis ser.
967(vid.)

¹² init. — ἔξουσίας] καὶ τα λοιπα θηρια μετεσταθη της αρχης Iust.: cf. θ' |
ἐδόθη αὐτοῖς] τοις θηριοις εδοθη Iust. | καιροῦ ... χρόνου Iust.] tr. 88-
Syh = Μ

¹³ ἐπὶ Tert. II 228] μετα Iust. Tert. III 386.448.556 = θ'; επανω Iust. Dial.
14₈ 120₄ Apol. 51_ο; in Tert. III 421 Cypr. Consult.: cf. Marc 13₂₀ Luc
21₂₇ | ἥρχετο | ὡς νίδος ἀνθρώπου] tr. 88-Syh Iust. Tert. III 386.556
Cypr. Consult. = Μ | ἥρχετο Consult.] ερχομενος Iust. Tert. III 386.556
Cypr. = θ' | καὶ 2^ο] venit Tert. III 386 Cypr.; + ηλθεν Iust.; > Consult.
| ἕως παλαιοῦ Seg. p. 56 = Tert. III 386 Cypr. Consult. Zi.] εως του
παλαιον των Iust. = θ'; ως παλαιος 967 88-Syh | παρῆν] καὶ (> Tert.)
παρην ενωπιον αυτου Iust. Tert. III 387 Cypr.; > Consult. | παρῆσαν
αὐτῷ 88-Syh^{txt}] παρῆσαν sub + 88 (vid.; hab. tantum metob.: cf. praef.
p. 42s); προσηγαγον αυτω 967: cf. Μ; προσηγαγον αυτον Iust. Dial. 31₃
Tert. Cypr. Consult. = Zi.: cf. θ' A' 26 = Μ; προσηγον Syh^{mg}(vid.); προσα-
γεται Iust. Dial. 79₂: cf. θ'

¹⁴ βασιλική Tert. III 387.556 Cypr. Consult.] ※ καὶ τημ βασιλικη 88-Syh
Iust. (sine *) = Μ; > Ra. = Zi. | καὶ πάντα τὰ ἔθνη] omnes reges

θ' πυρὸς εἶλκεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, χίλιαι χιλιάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ,
καὶ μύριαι μυριάδες παρειστήκεισαν αὐτῷ· κριτήριον ἐκάθισε, καὶ
βίβλοι ἡνεῳχθησαν. ¹¹ ἐθεώρουν τότε ἀπὸ φωνῆς τῶν λόγων τῶν με- ¹¹
γάλων, ὃν τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐλάλει, ἕως ἀνηρέθη τὸ θηρίον καὶ ἀπώλετο,
καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός. ¹² καὶ τῶν λοιπῶν θηρίων ¹²
ἡ ἀρχὴ μετεστάθη, καὶ μακρότης ζωῆς ἐδόθη αὐτοῖς ἕως χρόνου καὶ
καιροῦ. ¹³ ἐθεώρουν ἐν ὄράματι τῆς νυκτὸς καὶ ἴδου μετὰ τῶν νεφελῶν ¹³
τοῦ οὐρανοῦ ὡς νίδος ἀνθρώπου ἔρχομενος καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ
τῶν ημερῶν ἔφθασε καὶ προσήκθη αὐτῷ. ¹⁴ καὶ αὐτῷ ἐδόθη ἡ ἀρχὴ ¹⁴

οἱ τροχοί] pr. καὶ 22 26 Bo Aeth Arab | πῦρ] pr. ωσει 233 Arm 10 εἴλκεν
B-26-46'-239 Q-230¹ La⁸ Sa Aeth Hippol. Or.I 283 XII 345 Lo. Eus.ecc.
theol. Ath.III 232 PsAth.IV 573 Bas.IV 380.1304 Chr.comm (= I828) PsChr.
IX 728.736 Tht.I 1232 PsCypr. Lucif. Hil.ps.67,18] pr. εκπορευομένος Α'
Tht.I 1653 IV 524 (πορ.); + εκπορευομένος O L' C' 233 393 407 534 590
Bo Arab Arm Chr.^{lem} (= I294 πορ.) Polychr. Tht. = Μ; prodibat PsCypr. |
ἐλειτούργουν αὐτῷ ... παρειστήκεισαν αὐτῷ] tr. 230 Or.II 249 PsChr.IX 728.
736 | ἐλειτούργουν] ελειτούργουν B* (-λιτ.) Q^{txt} | αὐτῷ^{1ο}-τον 62' | αὐτῷ^{2ο}
B-26-46'-239 A Q-230¹ Bo Aeth^p Hippol. Or.II 249 Ath.III 297 PsAth.
Bas. CyrHeros.p.904 Chr.I 294P.828 PsChr.II 798 IX 728.736 Cyr.II 24
Tht. (= I1653 IV 472.524) PsCypr. Hil. PsVig. fide Nic.] εμπροσθεν αυτον
O (in V sub *) L' C' 106 233 393 407 534 584 590 La⁸ Sa Aeth^p Arab Arm
Eus. Chr. (= I294^p) Lucif. = Μ | ἡνεῳχθησαν] ηνεῳχθησαν 62: cf. ο' et
Apoc.20₁₂; ανεγνωσθησαν 88 11 ἐθεώρουν]-ρων εγω 230 | ἀπό] + προσω-
πον V | om. τῶν^{1ο} V | τῶν μεγάλων] αν ελαλει A: ex sq.; > 88 | om.
ἐκεῖνο 62' 230 Sa Tht.^p = Μ | ἐλάλει] + θεωρων ημην O L' Co Chr.
Tht. = Μ | ἀνηρέθη / τὸ θηρον Aug.ep.198,3] τὸ θηρ. εκεινο ανηρ. A' 26
Arab; tr. 538 106; om. τὸ θηρον 541 | σῶμα] στομα 48 407: cf. 430 (33) |
καῦσιν] κατακανων Tht.^p 12 η ἀρχὴ / μετεστάθη Aug.ep.198,3] tr. O L'
C' 230¹ 407 534 Chr. Tht. = Μ | ἀρχή] + et potestas (εξουσια) Sa: ex ο' |
μακρ. ζ.] μακαριοτης ζ. Tht.^p; μακρ. οδον ζ. 230; vita Sa | αὐτοῖς-τω 230 |
ἕως] και ως 584 | χρόνου Q-230¹ O 36-88 C' 407 534 Bo Arab] καιρον
(-ρων 26 Chr.) rel. | om. χρόνον και 48 130 239 590 La⁸ Aeth Arm^p Hippol.
Polychr. Lucif. Aug.ep.198,3: homoiot.; om. και 147 36-311 C' 26 541
584 Bo: ante και 18 om. τῆς νυκτὸς 62' | μετά = Marc.14₂₂ Apoc.17]
επι Q Sa Hippol.Ant.^{H8} Eus.ecl. Chr. (= I828) PsChr.II 799 Tht.IV 524
= ο' et Matth.24₃₀ 26₄₄ | ώς Cyr.VIII 648] ωσει 62' 449 C'-⁸⁷ 26 46'
106 407 590 Cyr.III 1048 | ἔρχομενος B-26-46'-239 Q V 538 La⁸ Hippol.
Eus.dem. p.440,10 et ecl. CyrHeros.p.909 Didym.p.893 PsAth.IV 697
Chr.I 828 VII 553 PsChr.II 799 Cyr.I 313 IX 933 X 309 Hil. Aug.ep.198,3]
+ ην A' L' 311 C' 230¹ 407 534 590 Arab Eus.dem.p.495,23 et eccl. theol. et
c. Marc. Chr. (= I294) Tht. Cyr.VI 284 VIII 648.1048 Aug.civ.18,34 = Μ;
+ αυτος ην 62'; ηρχετο Tht.IV 524 = ο'; venit verss. Lucif.; veniebat Vig.c.
Eut. 1, 14 PsVig.c.Var.1,47 | om. και προσήκηθη αὐτῷ Aeth Eus.dem.p.440,10
CyrHeros.p.909 Tht.IV 524 PsVig.; om. και A' | προσήκηθη αὐτῷ B-46'
Q¹ La⁸ Hippol.Ant.^p Didym. Lucif. Hil. PsVig.trin.3] προσηγεκθη αυτω Q^c
Hippol.p.210,18 et Ant.^p Eus.dem.p.495,24 et ecl. et eccles. theol. PsAth.
IV 697 = Sixt.: cf. Is.53; σ'; αυτω προσηγεκθη 230; ενωπιον (εμπροσθεν Eus.)

**אלאך אלפום ישמשונה ורבו רבנו קדמוני יקומו
דינא יתב וספורי פתחו:**

⁶ ז' חונה הווית באדרין מון-קל' מליא רברברתא די קרנא טמלהה;
⁷ א' חונה הווית עד' די קטילת קוותא' והוועד גשמה וווערכט ליבנעם;
⁸ א' אשא': ⁹ יושאל חוותא העדי שלטנדזון וארכעה בתיון יהיבת לדזון
¹⁰ ערדצמו' ועדן; ¹¹ חונה הווית בחווע ליליא'

וְאָרוּ עַמִּי-עֲנֵנִי שְׁמַיָּא בֶּכֶר אֲנֵשׁ אַתָּה בָּרוֹה
וְעַדְיִ-עַטְּפִיק יוֹמָיָא מֶתֶה וְקָדְמָזָה הַקְּרָבָהָיִם:
וְאַלְהָ יְהִיב שָׁלֹטָן וַיָּקָר וּמְלָכָיו
וּכְלָל עַמִּיָּא אֲמִיאָא וְלַשְׁנִיאָא לְהָ יְפָלָחָו
שְׁלַטְתָּה שְׁלַטְמָנוּ שְׁלַטְמָן עַלְמָן דִּירְלָא יְעַדָּה
וּמְלָכָותָה דִּירְלָא מְתַחְבֵּל: פ

15 אֶתְכָּרְבִּית רַוְחֵי אֲנָה דְּנֵיאָל בְּגֹא נְדָנָה יְהֻחוּ רָאשֵׁי כְּהַלְּגָנִי;
16 קְרַבְת עַל-חֶדֶטְקָא מְיָא וַיְצִיבָא אֶבְעָא-מְנָה עַל-בְּלִדָּנָה וְאָמָרָ
17 לֵי וְפִשְׁרָ מְלָיָא יְהֻודָגָנִי: 18 אַלְיוֹן חִוְתָא רְבָרְבָתָא דִי אַנְיָן אַרְכְּבָ
19 אַרְבָּעָה מְלָכִיָּו יְקָוְמוֹן מְזָאָרְעָא: 20 יְקָבְלוֹן מְלָכָותָא קְדִישָׁ
21 עַל-יְוִינָה וְנְחַסְנוּן מְלָכָותָא עַד-עַלְמָא וְעַד עַלְםָ עַלְמָא: 22 אַדְיוֹן
23 לִילְיָה צְבִתָא לִיצְבָא עַל-חִוְתָא רְבִיעֵיהָ דִירְהָתָא שְׁנִיָּה מְזָכְלָהָי
24 אַיָּה דְחִילָה יְתִירָה שְׁנִיָּה דִירְפְּרוֹל וְטְפְּרִיה דִינְחָשָׁ אַכְלָה מְדָקָה
25 וְשָׁאָרָא בְּרֶגֶלְיָה רְפָסָה: 26 וְעַל-קְרִנִיא עַשֶּׂר דִי בְּרָאָשָׁה וְאַחֲרָי
27 דִי סְלָקָת וְנְפָלָי מְזָקְדָמִיהָ הַלְתָ וְקָרְנָא דְבָנָי וְעַיְנָי לָה וְפָסָ
28 מְמַלֵּל רְבָרְבָן וְחַזְוָה רַב מְזִתְכְּרָתָה: 29 חַזְוָה הַבִּית וְקָרְנָא דְבָנָי
30 עַבְרָה קְרָב עַמִּקְדִּישָׁי וְכָלָה לְהָן: 31 עד דִי-אָתָה עַתְלִי יְמָיָא

¹⁰ ⁸ קָרְבָּן || II ¹¹ >Θ || 12 ^a Var^{GS} מִנְיָן cf 2,16 ⁸ || 13 ^a וְאַתָּה אֱלֹהִים, Θ μετα
Θ καὶ ως || γ Σ παρῆν, Θ^A προσήγαγον αὐτόν, Θ^B προσήχθη, Θ^{MSS} προσηνέθη |
15 ^{a-a} >Θ*^b Beatty || 17 ^{a-a} Σ εἰσίν || ^b 1MS^{Ken} θεύν ^{γε} μάλκυν ^{γε} Θ αἱ ἀπολοῦνται ἀπό^c
τῆς τῆς, Θ = ^d + αἱ ἀρθήσονται || 18 ^a Vrs sg, id 22. 25. 27 || 19 ^a Var^G חותם כ
2,35 ⁸ || ^b Var^{GS} יְהוָה שׁ cf 3 || γ K בְּלֹהָן, Q בְּנֵי || ⁸ cf 5 γ || ^c K vel רִיחָה—
Q רָה—, Var^G וְפָרָה || ^c mlt MSS^{Ken} וְמַדְקָה || 20 ^a Var^G בְּרָאָשָׁה ^b K אֲגָפָלָה, Q
הַלְּאֶל || ^c cf 7 γ || ^d L סָמֵן || ^e Var^G חֶבְרוֹתָה || 21 ^a sic Mas; L MSS לְהַנָּה.

10 ^a 1 c Q Var^G || אַלְפִין || II 2-a prp add || b-b >θ*θ, prb add || 14 ^a >θ, prp
praem || 15 ^{a-a} Var^G || מְלָכָת עַלְם vel מלכו cf גָּנוֹ נִי cf 3,61, I cf 6 ev τούτοι
„in his“ aut Γένη 1,15 propterea || 16 ^{a-a} אָמֵן בָּרוּךְ הוּא רַב־בָּרָךְ

7,23—8,5

וְדִינָא יְהִיב. לְקַדְישׁ עַלְיוֹנִין וּמִנָּא מֶתֶה וּמְלֻכּוֹתָא הַחֲסָנוּ קַדְישָׁנוּ: ג' ל' 23
בְּכֵן אָמַר חִזְקִיתָא רַבִּיעִיתָא רַבִּיעִיתָא
טַלְבָבוּ רַבִּישָׁא הַהְוָא בָּאָרְעָא דַי חַשְׁנָא מַזְכָּל-מְלֻכּוֹתָא
וְתַאֲכָל בְּלָאָרְעָא וְתַדוֹשָׁנָה וְתַדְרִגָה: 24 וּקְרָנִיא עַשֶּׂר
מִנָּה מְלֻכּוֹתָה עַשְׂרָה מְלֻכִין יְקָמָנוּ וְאַחֲרֵנוּ יְקָם אַתְרִיחָזָן
וְהָא יְשִׁיגָא מַזְקָרְמִיא וְתַלְתָה מְלֻכִין יְהַשְּׁפֵל: 25
וּמְלַיָּן לְצַד עַלְיָא יְמַלֵּל וּלְקַדְישָׁי עַלְיוֹנִין יְבָלָא.
וַיַּסְבֵּר לְהַשְׁנִיה מִנְזָן וְדָת
וַיַּתְהַכּוּן בִּירָה עַד-עַדְן וְעַדְגָּנוּן וְסַלְגָּעַדְן: 26
וְדִינָא יְחָב וּשְׁלָמָנָה יְהָעָדוּן לְהַשְׁמָדָה וְלְהַזְבָּדָה עַד-סּוּפָּא: 27
וּמְלֻכּוֹתָה וּשְׁלָטָנוֹתָא וּרְכוֹתָא דַי מְלֻכּוֹתָה תְּחוֹת בְּלָשְׁמִיא
וְהַיְתָה לְעַם קַדְישָׁי עַלְיוֹנִין
מְלֻכּוֹתָה מְלֻכּוֹת עַלְמָם וְכָל שְׁלָמָנָא לָה יְפָלָחָן וְיְשַׁהְמַעַן: 28
עַד-כָּה סּוּפָּא דַי-טְלַחָא אֲנָה דִנְיאָל שְׁגַיָּא רְשִׁיּוּן יְבָהָלָגָן וְוַיָּאָתָה
יְשַׁתְּנוּן עַלְיָה וּמְלַתָּא בְּלָבִי נְטִירָה: 29
8 וּבְשִׁנְעָת שְׁלוֹש לְמְלֻכּוֹת בְּלָאָשָׁר. דַמְלָךְ חָזָן נְרָאָה אֶלְעָנִי
דִנְיאָל אֲחָרִי הַנְּرָאָה אֶל בְּתַחְלָה: 30 וְאַרְאָה בְּחַזְוֹן וְיָהָרָבָה
וְאַנְיָ בְּשִׁוּשָׁן הַבִּירָה אֲשֶׁר בְּעַלְמָם הַמִּדיָּה יְאַרְאָה בְּחַזְוֹן וְאַנְיָ
הַיְתָה עַל-אוּכָל אָוָלִי: 31 וְאַשְׁא עַנְיָוִן וְאַרְאָה וְהָגָה אַיִל אַחֲרָה עַמְּדָה
לְפָנֵי הַאֲכָל וְלֹא קְרָנִים וְהַקְּרָנִים גְּבָהָות וְהַאֲתָה גְּבָהָה מַזְדְּשָׁנִית
לְהַגְּבָהָה עַלְהָה בְּאַחֲרָגָה: 32 רְאִיתִי אַתְ-הָאֲלִיל מַנְגָּה יְפָה וְאַפְּנָה
נְגָבָה וּכְלַחֲיוֹת לֹא יַעֲמֹדוּ לְפָנֵי וְאַיִל מַזְלָל מִידָוּ וְעַשָּׂה בְּרַצְנָיו
הַגְּדִיל: 33 וְאַנְיָ הַיְתָה מִבֵּין וְהָנָה צְפִירְהָעִוִּים בְּאָטְזָה מַפְּעָרָב

22^α ερας; Var^s בַּתִּי, id 6 (at διδόθη pr μεταφ. μ) Θευ || Β λιπέ || 23^α θε και || 24^α
 sic c Mas et L*; L plene || ^β sic c Mas; L ιων- || 1 θε + κακοις || 25^α θ κατατριψει,
 θ παλισθει, ΘΜΣΣΑ πλανήσει, ΑΝΚΛΑ „dolus“ || ^β θ + πάντα || ^γ Var^G om 1 || 26^α
 ΙΜΣΚεν θευ ΑΝΓΤΛΙΟ, Α = Μ || ^β θ praem και βουλεύσονται || 27^α Var^G θ αντικοτη ||
 28^{α-α} θ in fine 27, om ΗΕ || Cp 8, 1^α cf 5,1^α || 2^{α-α} > Θ || ^{β-β} θ πρός τη πύλη
 ΑΙλαρ, θ επι τοι Ούβαλ || 3^α θ + μέγαν || ^β θ μετά δε ταῦτα in init 4 || 4^α θ +
 ποὺς ἀνατολὰς και.

‘ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ’

III 1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ νίον Δαυὶδ νίον Ἀβραὰμ. Gn 2,4; 5,1 · 18 · 9,27!

2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, 3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φάρες καὶ τὸν Γάρα εἰκ τῆς Θαμάρ, Φάρες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐσρόμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, 4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδᾶβ, Ἀμιναδᾶβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Γόρες ἐκ τῆς Ραχάβ, Γόρες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα.

Δαυὶδ δὲ τὸν ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Γάβιά, Γάβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Γάσάφ, 8 Γάσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὁζίαν, 9 Ὁζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωαθάμ, Ἰωαθάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Γάχαζ, Γάχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν, 10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Γμανασσῆ, Γμανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν ΓΑμώζ, ΓΑμώζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν, 11 Ἰωσίας δὲ

2-17: L3,23-38 · 1Chr 1,34 · Gn 25,26; 29,35

3-6a: Rth 4,12.18-22
1Chr 2,4s.9 · Gn 38,12-30
4-6a: 1Chr 2,10-12.15

Jos 2,1 H11,31! · Rth 4,13-17

1Sm 17,12

6b-11: 1Chr 3,5.10-16 ·
2Sm 11,3s; 12,24

| 3Esr 1,32

Inscriptio: ‘ευαγγελιον κατα Ματθαιον (Μαθθαιον W 565) D K W Γ Δ f¹³ 33. 565. 700. 892. 1424 **Μ** bo | αγιον ευαγγελιον κατα Ματθαιον f¹ (bo^{ms}) | αρχη συν θεω του κατα Ματθαιον ευαγγελιον 1241 | εκ του κατα Ματθαιον L | - Ρ* B* | txt Ρ¹ B¹ ¶ 1,3 ΓΖαρε ψ¹ B mae • 5 Γbis Booζ K L Γ Δ f^{1,13} 565. 700. 892. 1241. 1424. (W 579) **Μ** lat | Booζ C 33 g^{1*} | txt ψ¹ Ρ B / 844. / 2211 k co • 6 το βασιλευς C K L W Δ 33. 565. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 **Μ** lat sy^h | txt ψ¹ Ρ B Γ f^{1,13} 579. 700 g¹ k vg^{mss} sy^{s.c.p} co • 7/8 Γbis Αβιουδ f¹³ it sy^{hmg} | Γbis Ασα Κ L W Γ Δ 33. 565. 579. 892. 1241. 1424 **Μ** (a) f ffi vg sy | txt ψ¹ Ρ B C f^{1,13} 700. / 844. / 2211 it sy^{hmg} co • 9 Γbis Αχαζ Ρ¹ (Αχαζ Αχαζ Ρ*) C 1424 g^{1*} (k) q mae bo^{ms} | txt B K L W Γ Δ Θ f^{1,13} 33. 565. 700. 892. 1241. 1424*. / 844. / 2211 **Μ** lat • 10 ΓΜανασση Δ 1424. / 844. / 2211 | ΓΜανασση Ρ¹ B | Γbis Αμων K L W f¹³ 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 **Μ** lat sy mae | txt Ρ B C Γ Δ Θ f¹ 33 it vg^{mss} sa bo

ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

1Chr3,17

1Chr 3,19 & Esr 3,2

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθίηλ, Σαλαθίηλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβαβέλ, **13** Ζοροβαβέλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ, Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, **14** Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδώκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ, Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, **15** Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν, Ματθάν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, **16** Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἣς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός¹.

L1,27

27,17! 11,2! 16,16!

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἔως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἔως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἔως τοῦ Χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.²

18-25: L1,26-38 · 1

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ³ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευθεῖστς τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἡ συνελθεῖν αὐτοὺς εύρεθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἀγίου. **19** Ιωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὥν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν γενιματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν. **20** ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ιδοὺ ἀγγελος κυρίου κατ’ ὅναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ιωσήφ νιός Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἀγίου. **21** τέξεται δὲ νιόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὄμαρτιῶν αὐτῶν. **22** τοῦτο

20

2,13,19

18 | 25 L1,31!

Ps 130,8 9,2,6; 20,28;
26,28

11 τὸν Ιωακίμ Ιωακίμ δε εγεννησεν Θ f¹ 33 sy^{**}; Ir lat vid • 16 ὁ μνηστευθεισα παρθενος (-q), Μαριαμ εγεννησεν Ιησουν τον λεγομενον Χριστον Θ f¹³ it (sy^s) | ω μνηστευθεισα ην Μαριαμ παρθενος, η ετεκεν Ιησουν Χριστον sy^c | txt p¹ & B C K L P W Γ 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211. (- τον Δ, - Ιησους,f!) M aur f ff1 vg syph co • 18 Χριστου Ιησου B | Ιησου W | γεννησις K L Γ f¹³ 33. 565. 700. 892. 1241. 1424. / 844 M; Ir Or | txt p¹ & B C P W Z Δ Θ f¹ / 2211 sy^b; Eus • 19 παραδειγματισαι &^{*.2} C K L P W Γ Δ Θ f¹³ 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 M; Eus | txt &¹ B Z f¹ • 20 Μαριαμ & C D K P W Z Γ Δ Θ f¹³ 33. 565. 700. 892. 1424. / 844. / 2211 M sy^h | txt B L f¹ 579. 1241 co

δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ρῆθεν ὑπὸ τὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·

23 ἴδού ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται νιόν,

καὶ Γαλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ,

ὅ ἐστιν μεθερμηνεύμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. **24** ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυναικαν αὐτοῦ, **25** καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἔως ὅτε ἔτεκεν τοῖον· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἴδου μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα **2** λέγοντες· ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἰδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἥλθομεν προσκυνήσαι αὐτῷ. **3** ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρόδης ἐταράχθη καὶ ὅπασα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, **4** καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ὄρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο **5** παρ' αὐτῶν· ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται¹¹. **5** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου·

6 καὶ σὺ Βηθλέεμ', γῆ Ἰούδα',
οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἴ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν
Ἰούδα·

ἐκ σοῦ γὰρ ἔξελεύσεται ἥγονόμενος,
ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ.

6 **7** Τότε Ἡρόδης λάθρᾳ καλέσας τοὺς μάγους ἡκρί- βωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος,

22 τοῦ K L Γ 565. 579. 700. 1241. 1424. 1844 Μ; Eus ¶ txt & B C D W Z Δ 071 f^{1,13} 33.
892^{vid.} / 2211 | τὸ Ησαίου D it sy^{s.(c).h} sa^{ms}; Ir^{lat pt} • **23** (cf Is 7,14) καλεσεῖς D bo^{mss}; Or
Eus • **24** διεγερθεὶς C³ D K L W Γ Δ 087 f¹³ 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1844. / 2211
Μ ¶ txt & B C* Z 071 f¹ | οὐ & K Z Γ Δ f¹³ 565. 700. 1241 | txt B C D L W f¹ 33. 579. 892.
/ 844. / 2211 Μ • **25** οὐ 579 | τὸν ινον αυτῆς (–D^c L d q) τὸν πρωτοτοκὸν C
D K L N W Γ Δ 087. 565. 579. 700. 892. 1241. / 844. / 2211 Μ aur d f ff¹ q vg sy^{p,h} ¶ txt &
B Z^{vid} 071^{vid} f^{1,13} 33 it mae sy^{s,c} (sa bo)

¶ **2,3** οὐ D • **4** οὐ D Γ | [· et ·¹¹ ·] • **6** τῆς Ιουδαίας D it sy^{s,c,p} | γη τῶν Ιουδαιῶν fff
(sy^h) bo^{ms(s)}

2,15.17.23; 4,14; 8,17;
12,17; 13,35; 21,4;
26,56; 27,9

Is 7,14 G

Is 8,8.10 G 28,20!

21,6!

21!

L2,4-7

L1,5

27,11!

Nu 24,17 Ap 22,16 · 11!

21,10

11,2!

J7,42

Mch 5,1,3

2Sm 5,2 1Chr 11,2

‘Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
καὶ οὐκ ἥθελεν παρακληθῆναι,
ὅτι οὐκ εἰσίν.

Gn 35,19; 48,7

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἵδιον ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ’ ὄναρ² τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἴγυπτῳ **20** λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν γάρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. **21** οὐδὲ ἐγερθεὶς παρέλθοισεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ.

1,20!

22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου³ ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ’ ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, **23** καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην ὁ Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ρήθεν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Ex 4,19

14

³ **3** Ἐν ὁδὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύστων ἐν τῇ ἔρημῳ τῆς Ἰουδαίας **2** ^[καὶ] λέγων· μετανοεῖτε· ἥγγικεν γάρ ή βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

12 · 14!

4,13; 21,11 Mc 1,9!

1,22!

Jdc 13,5; 16,17 Is 11,1
26,71 L18,37! J18,5!

⁸ **3** Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ρήθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·

1-6: Mc 1,2-6 L 3,1-6

J1,6

L1,80

4,17p; 10,7p

φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἔρημῳ·

Is 40,3 @ J1,23

ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,

εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

⁹ **4** αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὁσφὺν αὐτοῦ, ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ὅγριον. **5** Τότε

2Rg 1,8

Lv 11,21s

19 ^sC K L W Γ Δ 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424 Μ | txt & B D Z f^{1,13} / 2211
• 21 ἥλθεν D K L N W Γ Δ f^{1,13} 33. 565. 579. 700. 1241. 1424. / 2211 Μ sy^h | txt & B C
 (bo) • **22** ^s4 I-3 C³ D K L N Γ Δ f^{1,13} 33. 565. 579. 700. 1241. 1424. / 2211 Μ latt;
 Eus | txt & B C* W • **23** ὁ Ναζαρέθ C K N W Γ f¹³ 565 pm lat co | Ναζαραθ Δ f¹ |
 Ναζαρα ψ^{70vid}; Eus | txt & B D L 33. 700. 892. 1241. 1424. / 2211 pm
¶ 3,1 °D K L N vid Γ Δ 565. 700. / 844. / 2211 pm it sy^s bo^{pt} | txt & B C W f^{1,13} 33. 892.
 1241. 1424 pm lat syp^h sa mae bo^{pt} • **2** °& B q co | txt C D K L N W Γ Δ f^{1,13} 565. 579.
 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 Μ lat sy

‘εὐθὺς ἀνέβη² ἀπὸ τοῦ ὄντος· καὶ ἴδου ἡ νεώχθησαν οἱ [αὐτῷ] οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν οἱ[τὸ] πνεῦμα οἱ[τοῦ] θεοῦ ‘καταβαῖνον ὥσει¹ περιστερὰν οἱ[καὶ] ἐρχόμενον ἐπ’ αὐτόν· 17 καὶ ἴδου φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα⁷· ‘οὗτός ἐστιν¹ ὁ νιός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

- ¹⁵ ^{II} **4** Τότε οἱ Ἰησοῦς ἀνήχθη¹ εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου¹. 2 καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκοντα¹ καὶ νύκτας τεσσεράκοντα¹, ὑστερὸν ἐπείνασεν. 3 καὶ ‘προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ¹· εἰ νιὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἅρτοι γένωνται. 4 οἱ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· γέγραπται· οὐκ ἐπ’ ἅρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ρήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος¹ θεοῦ.
- 5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ ἐστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἰεροῦ 6 καὶ λέγει αὐτῷ¹· εἰ νιὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν⁷ κάτω· γέγραπται γάρ ὅτι

τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ
καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

27,53 Ap 11,2! Is 48,2;

52,1 Dn 3,28 Θ; 9,24

3!

7 ἔφη αὐτῷ¹ ὁ Ἰησοῦς· πάλιν γέγραπται· ‘οὐκ ἐκπειράσεις¹ κύριον τὸν θεόν σου.

Dt 6,16 Θ Is 7,12

1K10,9 Act 15,10

16 ⁵ C K L P Γ Δ f¹³ 565. 579. 892. 1241. 1424 M d h sy^h | txt & B D^s W f¹ 33vid. 700. / 844. / 2211 lat sy^p co | οἱ* B / 2211 vg^{mss} sy^{s.c} sa; Ir^{lat} CyrJ | txt &¹ C D^s K L P W Γ Δ f^{1,13} 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844 M lat sy^{p.h} mae bo; Ir | οἱ bis & B bo; Ir | txt C D^s K L P W Γ Δ f^{1,13} 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 M | ‘καταβαῖνοντα εκ του ουρανου ως D it vg^{mss} (sy^h) | οἱ* B lat; Ir^{lat} | txt &² C D K L P W Γ Δ f^{1,13} 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 M f l vg^{cl} sy^{s.c}; Ir • 17 ⁷ προς αυτὸν D a b g¹ h sy^{s.c} | ‘p) συ ει D a sy^{s.c}; Ir

¶ **4,1** οἱ B Δ 700 | ‘4-6 I-3 7-10 & K 892. 1424 sy^(c.p) | txt ψ^{101vid} B C D L P W Γ Δ f^{1,13} 33vid. 565. 579. 700. 1241 M latt sy^h sa • 2¹ καὶ τεσσερακοντα νυκτας ψ^{101vid} & D 892 | p) - f¹ sy^c | txt B C K L P W Γ Δ f¹³ 33. 565. 579. 700. 1241. 1424 M sy^h • 3¹ 52-4 C K L P Γ Δ 565. 579. 1241. 1424 M f (k) sy^h | προσηλθεν αυτω ο πειραζων και ειπεν αυτω D it sy^{s.c.(p)} | txt ψ^{101vid} & B W f^{1,13} 33. 700. 892vid aur fl^l l vg mae bo • 4¹ εν C D f¹³; Or^{lat} | D a b g¹ • 5¹ ιστησιν K L P W Γ Δ Θ f¹³ 565. 579. 700. 892. 1241. 1424 M sy^h | txt & B C D Z f¹ 33 sy^{s.c.p} • 6¹ T p) ευτευθεν C* Θ sy^{s.h} bo • 7¹ ου πειρασεις D

Ez 1,1

Is 11,2 J1,32

J12,28

12,18; 17,5 Ps 2,7-

14,33!

1-11: Mc 1,12s

L4,1-13 · Dt 8,2 · H 4,15!

Ex 34,28 Dt 9,9 1Rg

19,8

Gn 3,1-7 1Th 3,5

6; 27,40; 3,17!

Dt 8,3 Sap 16,26

27,53 Ap 11,2! Is 48,2;

52,1 Dn 3,28 Θ; 9,24

3!

Ps 91,11s

Dt 3,27; 34,1-4 Ap
21,10-17,11^p
16,26

2,11! Dn 3,5.10,15
16,23

Dt 6,13; 10,20; 5,9
1Rg 19,5-7 26,53
H16,14

12-17: Mc 1,14s L 14,4s
J 4,1-3,43· 11,2; 14,3.
13p· 2,14! |
2,23! · 8,5; 9,1; 11,23;
17,24· Mc 1,21! p J 2,12!
1,22!

Is 8,23-9,1

1Mcc 5,15

L1,79 J1,9 R 2,19

16,21; 26,16

3,2!

18-22: Mc 1,16-20
L 5,1-11
10,2p Mc 1,29· 16,18!

2Rg 6,19· 13,47 Jr
16,16

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὅρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν **9** καὶ ἐπέν τοις αὐτῷ· ταῦτα σοι πάντα δώσω, ἔάν πεσῶν προσκυνήσῃς μοι. **10** τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὑπαγε^T, σατανᾶ· γέγραπται γάρ· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

11 Τότε ἀφίσιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ίδου ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 Ἀκούσας δὲ ^T ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **13** καὶ καταλιπὼν τὴν Γαζαρά ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Ὅκαφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὄριοις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλίμ· **14** ἵνα πληρωθῇ τὸ ρήθεν διὰ Ἡσαῖον τοῦ προφήτου λέγοντος·

15 γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλίμ,
όδὸν θαλάσσης· πέραν τοῦ Ἰορδάνου,

Γαλιλαία τῶν ἔθνων;¹¹

16 ὁ λαός ὁ καθήμενος ἐν σκότει
φῶς εἰδὲν μέγα,
καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου
φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἥρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἥγγικεν γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἄνδρεαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ὄμφιβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γάρ ἀλιεῖς. **19** καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ^T ἀλιεῖς ἀνθρώπων.

9 Ῥεγειτε Κ Λ Ρ Ψ Β Γ Δ Θ f¹ 565. 579. 700. 892. 1241. 1424 Μ | txt & B C D Z f¹³ 33

• **10** ^T(16,23 p) οπισω μου C² D L Z Γ 33. 579. 892^c. 1241. 1424 Μ b h l* sy^{(s),c,h} sa^{mss} bo^{mss} | retro it; Ir^{arm,vid} | txt & B C^{*vid} K P W Δ f^{1,13} 565. 579*. 700. 892^{*vid} f k vg sy^{sa^{mss}} mae bo; Ir^{lat,vid} Or • **12** ^T o (-892) Ιησους C² K L P W Γ Δ Θ f^{1,13} 565. 579. 892.

1424 Μ it vg^{cl} sy^{c,p,h} bo^{pt} | txt & B C^{*vid} D Z 33. 700. 1241 ff^l k vgst sy^s sa mae bo^{pt}; Or • **13** ^T Ναζαρετ B² L Γ 565. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 pm aur | Ναζαρεθ &^{*} D K W Θ f^{1,13} 579 pm lat sa bo | Ναζαραθ C P Δ | txt &¹ B* Z 33 k mae | ^T Καπερναούμ C K L P W^c Δ(Θ) f^{1,13} 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 Μ | txt & B D W* Z 33 lat(t) co • **15** [- - et¹¹ · vel.] • **16** ^T σκοτια &¹ B D W; Or^{pt} | txt &¹ C K L P Γ Δ Θ f^{1,13} 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 Μ; Or^{pt} • **18** ^T p) παραγων D it sy^s; Eus • **19** ^T p) γενεσθαι &¹ D 33. / 844. / 2211 lat sy^{p,hmg}

κλέπται οὐ διορύσσουσιν ‘οὐδὲ κλέπτουσιν’· **21** ὅπου γάρ
ἐστιν ὁ θησαυρός Γενού, ἐκεῖ ἔσται ὅκαὶ ἡ καρδία Γενού.

47

22s: L11,34-36

20,15 Mc7,22 Dt15,9

Sir14,10

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὄφθαλμός. ἐὰν οὖν
ἢ ὁ ὄφθαλμός σου ἀπλοῦς⁵, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν
ἔσται· **23** ἐὰν δὲ ὁ ὄφθαλμός σου πονηρὸς ἦν, ὅλον τὸ
σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκό-
τος ἔστιν, τὸ σκότος πόσον.

48

24: L16,13

L16,9!

24 Οὐδεὶς τὸ δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν
ἔνα μισήσει καὶ τὸν ἔτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται
καὶ τοῦ ἔτερου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύ-
ειν καὶ μαμωνᾶ.

49

25-33: L12,22-31

13,22p

10,29-31p Job12,7;
38,41 Ps147,9 PsSal
5,9-11

10,31! |

25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί
φάγητε [ἢ τί πίτε], μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε.
οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ
ἐνδύματος; **26** ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι
οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς τὴν
ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ
ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; **27** τίς δὲ ἔξη ὑμῶν με-
ριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν
ἔνα; **28** Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε
τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς ‘αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ
νήθουσιν’· **29** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομών ἐν πάσῃ τῇ
δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. **30** εἰ δὲ τὸν χόρ-
τον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον
βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον
ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; **31** Μή οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· τί
φάγωμεν; ἢ· τί πίωμεν; ἢ· τί περιβαλώμεθα; **32** πάντα

1Rg 10,4-6 2Chr
9,13-28 3Esr 1,4

Ps90,5s

8,26; 14,31; 16,8; 17,20
L12,28 |

20 καὶ κλεπτουσιν **κ**^{f1} / 844 it sy^c | – W k • **21** ^τ bis υμῶν K L W Γ Δ Θ **f1,13** 33, 565.
579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 **Μ** f sy bo^{pt} | **txt** **κ** lat sy^{hmg} co; Bas | ^ο B bo^{ms}
• **22** ^ο **κ** lat sy^c mae bo^{ms} | **2-5** ^τ K L Γ Δ Θ **f1,13** 33. 565. 579. 700. 892. 1241. 1424 **Μ**
it | **2-5** / 844. / 2211 | **txt** **κ** B W lat • **23** ^τ (22) 5 I-4 **κ*** W 33 • **24** ^τ **p** οικετῆς L Δ
1241 • **25** καὶ τι πιπτε K L N Γ Δ Θ 565. 579. 700. 1241. 1424. / 844 **Μ** sy^{b,h} | – **κ**^{f1}
892. / 2211 a b ff^l k l vg sy^c sa^{mss} | **txt** B W **f13** 33 it sa^{mss} mae bo; Or Hier^{mss}
• **26** ^τ τας **κ**¹ L / 2211 • **28** ‘αυξανει ου κοπια ουδε νηθει K L N^{wid} W Γ Δ 0281 **f13**
565. 579. 700. 892. 1241. 1424. / 844. / 2211 **Μ** | αυξανουσιν ου νηθουσιν ουδε κο-
πιωσιν (**κ***) Θ sy | αυξανουσιν ου κοπιουσιν ουδε νηθουσιν B 33 | **txt** **κ**¹ sy^{b,h}; Ath
• **32** ^τ ταυτα γαρ παντα **κ** N Δ Θ **f13** 892. 1241 lat sy^c; Bas